

Päivämäärä
1.1.2013

Voimassaoloaika
- toistaiseksi

Säädöseruste

Muuttaa/Kumoa

Kohderyhmät
Poliisi

UUDEN KALASTUSLAIN TULKINTAAN LIITTYVÄ TOIMINTAOHJE

Kalastuslakia uudistettiin huhtikuun alussa 2012 ([25.3.2011/270](#)). Seisovien ja kiinteiden pyydysten, kuten verkko, katiska, pitkäsiima tai rysä, selvästi havaittava merkintä on nyt pakollista. Muutoksen tarkoituksena on parantaa veneilyturvallisuutta ja helpottaa kalastuksentralvontaa.

Toimintaohje ohjaa Pohjois-Savon poliisilaitoksen toimintaa kalastuksentralvonnassa. Ohje toimitetaan myös Pohjois-Savon kalatalouskeskukselle (toiminnanjohtaja Jarmo Mononen), joka toimittaa ohjeen edelleen Pohjois-Savon *alueen osakaskunnille, kalastusalueille* sekä *kalastuksentralvoille*. Ohjeen tarkoituksena on lisäksi sopia poliisiin ja kalastuksentralvojen yhteisistä toimintatavoista Pohjois-Savossa.

Pohjois-Savon poliisilaitoksessa keskeisiä kalastuksentralvontaan liittyviä toimijoita ovat **eräyhdyshenkilöt** (liite). Kalastukseen liittyviä asioita käsitellään eräyhdyshenkilöverkoston kokouksissa 3 kertaa vuodessa. Kokousmuistiosta lähetetään kalastukseen liittyvä osio myös Pohjois-Savon kalatalouskeskukselle. Verkosto kuulee kokouksissaan tarpeen mukaan eri kalatalouden asiantuntijoita.

Seuraavassa on käsitelty muutamia keskeisiä kalastuslain säädöksiä, joilla on merkitystä mm. poliisiin ja kalastuksentralvojen yhteistoimintaan ja kalastajien tarkastamiseen.

Kalastuslaki 39§

Kalastuslain 39 §:n mukaan jokamiehenkalastusta ei saa harjoittaa niin lähellä toisen asuttua rantaa tms., että siitä aiheutuu tarpeetonta haittaa tai häiriötä. Merkeillä varustetun pyydyksen suojaetäisyys on 50 metriä. Tapauskohteisesti kotirauhan suojaetäisyys voi olla muukin kuin kalanpyydyksiä koskeva 50 metriä. Eli kotirauhan piiriin kuuluvalla alueella ei ole kalastusoikeutta. Ongelmana on, ettei kotirauhan piirin laajuutta ole metrimääräisesti määritelty. Veneellä ei saa häiritä rannalla olijoita (vesiliikennelaki). Tässäkään ei ole etäisyyismääritelmää siitä, kuinka lähellä rantaa saa ajaa.

HUOM; *Asianomistajarikos - rangaistusvaatimus.*

Kalastuslaki 96 §

Valvontaviranomaiset ja kalastuksentralvojat

Poliisi, rajavartiolaitos, kalastusviranomainen sekä jäljempänä 97 §:n mukaisesti hyväksytty ja 98 §:ssä tarkoitettun valtuutuksen omaava kalastuksentralvoja valvovat kalastusta koskevien säännösten ja määräysten noudattamista. Valtakunnan rajalla olevissa vesissä, Suomen aluevesillä ja talousvyöhykkeellä valvontaa hoitaa myös tullit. Kalastuksen valvonnasta Metsähallituksen hallinnassa olevilla valtion vesialueilla säädetään lisäksi Metsähallituksen erävalvonnasta annetussa laissa (1157/2005).

Kalastuslaki 100 §

Valvontaviranomaisen ja kalastuksentralvojan talteenotto-oikeus

Edellä 96 §:ssä tarkoitetulla viranomaisella ja kalastuksentralvojjalla on oikeus ottaa talteen kalastuksessa käytetty pyydys, kalastusväline ja saalis, jos:

- 1) kalastusaikoja, pyydyksiä, pyydysten määrää, pyyntitapoja, alamittoja tai rauhoitusta koskevia säännöksiä tai määräyksiä rikotaan;
- 2) kalastusta harjoitetaan ilman kalastusoikeutta tai kalastusoikeuden ilmeisesti ylittäen; tai
- 3) pyydystä ei ole merkitty 33 §:ssä edellytetyllä tavalla.

Kalastuslaki 101 §

Vesialueen omistajan, osakkaan ja kalastusoikeuden haltijan tarkastus- ja talteenotto-oikeus

Vesialueen omistajalla, osakkaalla tai kalastusoikeuden haltijalla on oikeus tarkastaa, että pyydys on 33 §:n 2 momentissa säädettyllä tavalla merkitty kalastusoikeuden osoittavalla merkillä.

Vesialueen omistajalla, osakkaalla tai kalastusoikeuden haltijalla on oikeus ottaa talteen pyyntiin asetettu pyydys, jota ei ole merkitty 33 §:n 2 momentissa säädettyllä kalastusoikeuden osoittavalla merkillä, sekä siinä oleva saalis edellyttäen, että pyydyksen omistajaa ei tavoiteta tai tämä ei kehotuksesta huolimatta poista sitä ja saatavilla ei ole riittävää ja oikea-aikaista apua 96 §:ssä tarkoituilta tahoilta.

HUOM; *Yksittäisellä osakkaalla on enää ainoastaan talteenotto -oikeus, ei oikeutta kalastuksen luvalisuuden tarkastukseen (tarkastaa kalastuksenhoitomaksun tai viehekortin maksamista).*

Kalastuslaki 102 §

Talteenottomenettely

Edellä 100 §:n tai 101 §:n 2 momentin nojalla talteen otetun pyydyksen, kalastusvälineen ja saaliin talteenotto paikalle on jätettävä mahdollisuuksien mukaan tiedot talteen ottajasta sekä pyydyksen tai kalastusvälineen säilytyspaikasta, jos niiden haltija ei ole läsnä talteenottotilanteessa.

Talteen otetusta pyydyksestä tai kalastusvälineestä on ilmoitettava välittömästi poliisille, ja se on luovutettava niin pian kuin mahdollista poliisin säilytettäväksi. Jollei luovuttaminen käy hankaluudetta päinsä, pyydyksestä ja sen säilytyspaikasta on ilmoitettava poliisille, joka määrää, miten se on säilytettävä.

Talteen otettu pyydys tai kalastusväline on palautettava viivytyksettä pyydyksen tai kalastusvälineen haltijalle, jos esitutkintaa ei aloiteta. Edellä 8 §:ssä tarkoitetussa viehekalastuksessa käytetty kalastusväline on kuitenkin luovutettava välittömästi takaisin, jos viehekalastusmaksun suorittamisesta esitetään todistus seitsemän päivän kuluessa talteenotosta.

Talteen otetusta saaliista on ilmoitettava välittömästi poliisille, joka määrää saaliin joko vapautettavaksi, säilytettäväksi tarkoituksenmukaisella tavalla tai jos säilyttäminen ei ole ilman kohtuutonta vaivaa mahdollista, hävitettäväksi.

Edellä 2 ja 4 momentissa säädetty ilmoitus- ja luovutusvelvollisuus ei koske rajavartiolaitosta, tullia ja Metsähallituksen erätarkastajaa.

HUOM; Talteen otetusta pyydyksestä tai kalastusvälineestä kalastusvalvoja ilmoittaa poliisille erillisellä asetuksella säädetyllä näyttömääräys -lomakkeella. Lisäksi hän voi ottaa puhelimitse tai sähköpostilla yhteyttä oman alueensa eräyhdyshenkilöön.

Kalastusvalvoja säilyttää talteen otetun pyydyksen tai kalastusvälineen itsellään max. 4kk, jonka jälkeen se toimitetaan poliisille. Lomakkeessa on maininta säilytyspaikasta ja säilytysajasta.

Talteen otetun saaliin vapauttaminen tarkoittaa käytännössä ainoastaan rapusaalista. Valvoja ei voi määrätä saalista vapauttavaksi. Poliisi tekee päätöksen siitä mitä saaliille tehdään - laitetaanko pakastimeen vai hävitetäänkö.

Mitä ilmoitus poliisille käytännössä tarkoittaa?

Poliisi kirjaa asiasta tutkintailmoituksen. Merkintä tehdään PATJA – järjestelmään siten, kuten ohjeessa **Tietojen kirjaaminen poliisiasian tietojärjestelmään** (2020/2012/1060) on mainittu.

Poliisi kirjaa kalastusrikkomuksesta R – ilmoituksen ja liittää tutkintailmoitukseen takavarikoidun omaisuuden, kuka talteen oton on suorittanut ja missä omaisuutta säilytetään.

Tutkinnanjohtajaksi merkitään poliisiaseman alueella oleva vastuussa oleva tutkinnanjohtaja ja **tutkijaksi poliisiaseman vastuullinen eräyhdyshenkilö**. Tutkija seuraa mm. takavarikon vanhentumisaikaa.

Kun kyse on asianomistajarikoksesta, asianomistajalle on selvitettävä, että esitutkintaa jatketaan vain, jos hän vaatii tekijälle rangaistusta. Asianomistaja voi peruuttaa rangaistusvaatimuksensa, minkä jälkeen esitutkinta lopetetaan.

Kalastuslaki 103 §

Talteen otetun pyydyksen myynti

Jos talteen otetun pyydyksen tai kalastusvälineen omistajaa ei kuuden kuukauden kuluessa talteenotosta tavoiteta, poliisin on myytävä pyydys tai kalastusväline ja tilitettävä myynnistä kertyneet varat valtiolle.

HUOM; Kalastusvalvoja ja poliisi (eräyhdyshenkilö) sopivat keskenään siitä, miten takavarikoitu pyydys tai kalastusväline toimitetaan 4 kuukauden jälkeen poliisille, joka sen vähäarvoisena hävittää tai huutokauppaa. Poliisi kirjaa asiasta R -ilmoituksen PATJA – järjestelmään – Kalastusrikkomus.

Takavarikko on PKL 4:11,2:n (693/1997) mukaan kumottava, jollei syytettä sen aiheuttaneesta rikoksesta nosteta **neljässä (4) kuukaudessa** esineen takavarikoimisesta. Tuomioistuimien pöytäkirjoitukseen oikeutetun virkamiehen edellä tarkoitettuna määräaikana tekemästä pyynnöstä pidennetään tätä aikaa enintään neljällä (4) kuukaudella.

Kalastuslaki 108 § ([27.8.2010/773](#))

Kalastusrikkomus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) käyttää kiellettyä kalastustapaa tai kiellettyä pyydystä tai pitää sellaista pyydystä aluksella tai muutoin siten, että se on pyyntiä varten helposti käsillä,

- 2) kalastaa luvottomasti valta- tai kalaväylässä tai vesialueella, jossa kalastaminen on kielletty tai sitä on rajoitettu, taikka rauhoituspiiriä koskevaa määräystä rikkoen,
- 3) pyydystää rauhoitus- tai muutoin luvottomana aikana kalaa tai rapua taikka sanottuna aikana pitää vedessä niiden pyyntiin sopivaa pyydystä,
- 4) pyydystää 35 §:n vastaisesti alamittaista kalaa tai rapua,
- 5) tuo maahan muun kuin Suomessa luonnonvaraisena esiintyvän kala- tai rapulajin tai niiden kannan tai sukuoluja ilman 94 §:n 2 momentissa säädettyä lupaa tai lupaehdon vastaisesti,
- 6) istuttaa vesialueelle kala- tai rapulajin tai sen kannan, jota siellä ei ennestään ole, taikka suorittaa alueelle kalojen tai rapujen siirtoistutuksen ilman 121 §:ssä tarkoitettua lupaa tai lupaehdon vastaisesti tai
- 7) aiheuttaa kalastaessaan 39 §:n vastaisesti tarpeetonta häiriötä tai haittaa,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *kalastusrikkomuksesta* sakkoon.

Rikesakosta ainoana rangaistuksena 88 §:ssä tarkoitetun kalastuksenhoito- tai viehekalastusmaksun suorittamisen laiminlyönnistä taikka kyseisen maksun suorittamista osoittavan tosittteen määräajassa esittämisen laiminlyönnistä säädetään rikesakkorikkomuksista annetussa laissa ([756/2010](#)).

HUOM; Poliisi kirjoittaa valvontatilanteessa rikesakon, jos kalastajalta puuttuu maksettu kalastuksenhoito- tai viehekalastusmaksu. Jos kalastajalla ei ole mukana tosittetta maksetusta kalastuksenhoito- tai viehekalastusmaksusta, kalastajalla on oikeus 7 vuorokauden kuluessa esittää maksettu kalastuksenhoito- tai viehekalastusmaksu poliisille. Jos kalastaja on hankkinut puuttuvan kalastuksenhoito- tai viehekalastusmaksun ennen poliisilaitokselle tuloa, se ei vapauta häntä rikesakosta. Poliisi ei laske tällaisessa tilanteessa kalastajaa kuin ”koiran veräjältä”. Huom. tarkastakaa valvontailmoituksessa mainitut päivämäärä ja kellonaika ja verratkaa niitä maksettuun kalastuksenhoito- tai viehekalastusmaksuun.

Kertaus:

- 1.) Viehekalastusmaksu oikeuttaa kalastamaan yhdellä vavalla tai vieheellä. Jos se puuttuu - rikesakko.
- 2.) Jos kalastetaan kahdella tai useammalla vavalla, asia muuttuu luvan puuttumiseksi eli asianomistajarikokseksi.

Kalastuslaki 109 § ([14.6.2002/518](#))

Luvaton pyynti

Rangaistus luvottomasta pyynnistä säädetään [rikoslain 28 luvun 10 §](#):ssä.

Joka luvottomasti metsästää toisen metsästysalueella tai kalastaa tai muuten pyytää toisen kalavedessä taikka yrittää lakiin, lupaan, sopimukseen tai päätökseen perustuvan metsästys- tai kalastusoi-keutensa, on tuomittava luvottomasta pyynnistä sakkoon.

Luvattomasta pyynnistä tuomitaan myös se, joka tahallaan luvattomasti pyydystää tai tappaa rauhoittamattoman eläimen sellaisella alueella, jolla hänellä ei ole tähän oikeutta tai lupaa.

Kalastusasetus 49 §

Poliisin on tehtävä kalastuslain 102§:n 2 tai 4 momentissa tarkoitettua ilmoituksesta merkintä pitämäänsä luetteloon.

Kalastuslain 103 §:ssä tarkoitettu pyydys tai kalastusväline on myytävä julkisella huutokaupalla. Jos tavaran arvo on vähäinen, se voidaan myydä julkista huutokauppaa toimittamatta tai päällystään kuuluvan poliisimiehen määräyksestä hävittää.

HUOM; *Kts. kalastuslaki 102§*

Harri-Pekka Pohjolainen
ylikomisario
Pohjois-Savon poliisilaitos
Valvonta- ja hälytystoimintayksikkö

LIITTEET Pohjois-Savon eräyhdyshenkilöt
JAKELU Pohjois-Savon poliisilaitoksen henkilöstö
TIEDOKSI Pohjois-Savon kalatalouskeskus
Kuopion hätäkeskus / Jari Pulliainen